

HISTORIA –
FUNDAMENTY
WSPÓŁCZESNOŚCI

ELŻBIETA
PAPROCKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania do historii dla szkoły podstawowej. Zakres podstawowy

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Strona redakcyjna

Redakcja merytoryczna – Elżbieta Witkowska

Recenzja merytoryczna – dr Danuta Koper

Agnieszka Szawan-Paras

Katarzyna Szczepkowska-Szczeńiak

dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat zajęć/lekcji

Narodziny imperium zła – ZSRR w okresie międzywojennym.

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji

klasa 3/45 minut

Cele

Po lekcji uczeń:

- wyjaśnia genezę powstania państwa sowieckiego i charakteryzuje jego politykę wewnętrzną i zagraniczną w okresie międzywojennym
- porównuje funkcjonowanie aparatu terroru w ZSRS i III Rzeszy
- wskazuje na cechy państwa totalitarnego na przykładzie ZSRR
- doskonali kompetencje porozumiewania się w języku ojczystym i kompetencje społeczne.

Metody/Techniki/Formy pracy

dyskusja punktowana

Środki dydaktyczne

- podręcznik, arkusz dyskusji punktowanej
- <https://www.youtube.com/watch?v=ZV6cCtwdTWk>
- <https://www.youtube.com/watch?v=VLaoXdTOhM8>
- dla zainteresowanych uczniów: J. Smaga, Narodziny i upadek imperium. ZSRR 1917-1991
- M. Smoleń, Stracone dekady, Historia ZSRR 1917-1991.

Opis przebiegu zajęć/lekcji

Dwa tygodnie przed planowanymi zajęciami uczniowie otrzymują informacje o temacie dyskusji, zagadnieniach, które należy przygotować oraz źródłach informacji. W dyskusji weźmie udział 5-6 osób, reszta klasy będzie przysłuchiwać się dyskusji i ją oceniać.

Podczas lekcji uczniowie biorący udział w dyskusji siedzą pośrodku sali w kręgu, reszta klasy zajmuje miejsca z tyłu.

Dyskusja na temat: Powstanie ZSRR – narodziny imperium zła? Toczy się wokół punktów:

1. Przewrót bolszewicki i wojna domowa
2. Początki terroru, polityka komunizmu wojennego
3. Polityka terroru czasów Stalina i porównanie jej do III Rzeszy
4. Przemiany gospodarcze (w tym kolektywizacja i jej skutki)
5. Ideologia w służbie totalitarnego państwa: propaganda, kult jednostki i wychowanie „nowego człowieka”.

Dyskusja jest oceniana wg schematu oceny dyskusji punktowanej. Oceny dokonuje nauczyciel oraz pozostali uczniowie.

Komentarz metodyczny

Zadanie udziału w dyskusji to zadanie dla uczniów zdolnych, wymaga przygotowania się i umiejętności zaprezentowania zdobytej wiedzy. Podczas dyskusji uczniowie mogą korzystać z pomocy, w celu np. przytoczenia danych statystycznych, zacytowania.

Proponowany arkusz oceny dyskusji punktowanej:

Kryteria oceny		Uczestnicy dyskusji					
		1	2	3	4	5	6
Prezentacja informacji opartej na faktach	+ 3 pkt.						
Zajęcie konkretnego stanowiska w omawianej kwestii	+ 2 pkt.						
Wskazywanie różnic i/lub podobieństw	+ 2 pkt.						
Komentarz do informacji lub jej uzupełnienie	+ 1 pkt.						
Zwrócenie uwagi na błąd	+ 1 pkt.						
Wypowiedź nie na temat, nieprzestrzeganie planu	2 pkt.						
Rozpoczęcie dyskusji	+ 1 pkt.						
Dodanie nowego wątku do dyskusji	+ 1 pkt.						
Wciągnięcie do dyskusji osoby, która jeszcze się nie wypowiedziała	+ 1 pkt.						
Przerywanie innym, przeszkadzanie w dyskusji	3 pkt.						
Monopolizowanie dyskusji (np. wypowiedź powyżej 30 sekund)	2 pkt.						
Atak osobisty	3 pkt.						
Ogółem punktów							
Ocena uzyskana przez ucznia							